

ניכויים ממשכורות של עובדים זרים

יוני 2010

חוזר מקצועי מספר 71/10

ברצוננו לעדכנכם אודות פסיקת בית הדין האזורי לעבודה (הע"ז 1193/08 מדינת ישראל נ. מעלה גלבוע) הקובעת, כי המעסיק עובד זר רשאי לנכות משכרו ניכויים בגין הוצאות מגורים, הוצאות מים, חשמל וארנונה, מקדמות וביטוח רפואי (בכפוף לשיעורי הניכוי המקסימאליים הקבועים בחוק). גם ללא חתימת העובד על הרשאה לניכוי סכומים אלו. יודגש, כי לשם ניכוי הוצאות אחרות נדרשת חתימה מראש של העובד.

בעקבות פסק דין זה אנו ממליצים לחקלאים המעסיקים עובדים זרים לוודא, כי הניכויים הנעשים ממשכורתם נעשים בהתאם לחוקי השכר, חוק עובדים זרים והתקנות הנקבעות ממנו.

להלן תמצית פסק הדין:

העובדות

- האגודה השיתופית מעלה גלבוע (להלן "האגודה") העסיקה עובדים זרים (מתאילנד) חוקיים.
- האגודה חתמה עם כל אחד מהעובדים על הסכם העסקה, שהודפס בעברית ובתאילנדית.
- הוצאות שונות, כגון: שכר דירה, מקדמה על חשבון השכר, חשבון טלפון, ביטוח הרפואי (חלק יחסי) וכדומה, ששולמו על ידי האגודה ונוכו בהתאם משכר העובדים.
- לעובדים הוצאו תלושי שכר, שבהם נרשמו פרטים על שכר היסוד, על גמול השעות הנוספות ועל ניכויי החובה והרשות.
- במקביל הוצא לעובדים מסמך "אישור עובד לניכוי תשלומים משכרו", כאשר מפורטים בו סכומים וסיבת הניכוי וכן הוצא טופס בקשה למקדמה ואישור על קבלת סכום המקדמה.
- כמו כן, צורפו לתלושי המשכורת חשבוניות מספקים, כגון חברת חשמל, עם פירוט סכומי הוצאות שנוכו משכר העובדים.

השאלה במחלוקת

- האם המשיבה רשאית היתה לבצע את הניכויים שניכתה משכר העובדים?

טענת המדינה (התובעת)

- על המשיבה להשיב לעובדים הזרים את הסכומים שניכתה ממשכורתם, היות שלא ניתנה הסכמה בכתב מאת העובדים לניכוי.

טענת האגודה (המשיבה)

- הניכויים בוצעו בהתאם לנדרש בחוק הגנת השכר ובחוק ותקנות עובדים זרים.

דין

- בהתאם לחוק עובדים זרים למעביד הרשות לנכות משכר העובד הזר סכומים בעד המגורים¹. כמו כן, נקבע סכום מרבי אותו ניתן לנכות בעד הוצאות מים, חשמל וארנונה².
- בנוסף, בהתאם לתקנות עובדים זרים (שיעור ניכוי מהשכר בעד דמי ביטוח רפואי), התשס"ב-2001, מותר למעביד לנכות משכר העובד סכום בעד ביטוח רפואי³.
- יודגש, כי סך כל הניכויים - הן לפי התקנות השונות לגבי עובדים זרים והן הניכויים השוטפים לקופות גמל - לא יעלה על 25% מהשכר החודשי של העובד.
- הניכויים בשל מגורים, מקדמות בגין, הוצאות נלוות וביטוח רפואי, הינם בבחינת סכום שמותר לנכותו, אף ללא הסכמה ספציפית של העובד. בהקשר זה יצוין, כי ניכוי חוב של העובד, אמור להיות לפי "התחייבות בכתב" של העובד. באם העובד חותם על התחייבות בשפה שאינה ברורה לו - יש לוודא שהוא יודע על מה חתם. במקרה הנדון העובדים חתמו על התחייבות בשפה התאילנדית - כך שהדבר בוצע בהתאם לנדרש בחוק.
- במקרה שלפנינו התבצעו הניכויים בהתאם לדרישות החוק והתקנות ולפיכך, רשאית היתה המשיבה לנכותם.

נפסק

בנסיבות אלו דין הערעור להדחות.

דבר שאלות נוספות ניתן לפנות לרו"ח יהודית קריסטל, בטלפון: 03-7180101

yehudit@brit.org.il

לוט: שיעורי ניכוי רלבנטיים, המעודכנים לשנת 2010.

¹ בהתאם לסכום שנקבע בתקנות.

² בהתאם לסכום שנקבע בתקנות.

³ עד שליש מדמי הביטוח למי שאינו עובד סיעודי.

שיעור ניכוי בעד החזר הוצאות הדעה, תש"ע-2010¹

2. (א) הסכום המרבי שרשאי מעביד לנכות משכרו החודשי של עובד זר כהחזר הוצאות המעביד למגורים הולמים לפי סעיף 1 לחוק² יהיה כמפורט בטור ב' להלן לצד כל אזור מגורים כמפורט בטור א':

טור א' <u>אזור מגורים</u> ירושלים	טור ב' <u>סכום בשקלים חדשים</u> 340.60
תל אביב	387.58
חיפה	258.42
מרכז	258.42
דרום	229.72
צפון	211.38

(ב) היו המגורים בבעלות המעביד, ינכה משכר עובד זר סכום שלא יעלה על מחצית הסכום הנקוב בתקנת משנה (א), לפי הענין; לענין זה יראו מגורים כנמצאים בבעלות המעביד כל עוד לא הציג המעביד למפקח חוזה שכירות לגבי הדירה שבה מתגוררים עובדיו וקבלות על תשלום שכר דירה בעדה.

ניכוי בעד הוצאות נלוות הדעה, תש"ע-2010

3. (א) נוסף על הסכום שמעביד רשאי לנכות לפי תקנה 2, רשאי הוא לנכות משכרו החודשי של עובד זר בעד הוצאות נלוות סכום מרבי של 85.18 שקלים חדשים.

(ב) הסכום המרבי כאמור בתקנת משנה (א) שמוותר לנכותו משכרו החודשי של עובד בסיעוד המתגורר בבית מעבידו, הוא 73.23 שקלים חדשים.

¹ תקנות עובדים זרים (איסור העסקה שלא כדין והבטחת תנאים הוגנים) (שיעור ניכויים מהשכר בעד מגורים הולמים), תש"ס-2000.

² חוק עובדים זרים, תשנ"א-1991.